

Προγραμματισμός Η/Υ Ι

02.

Αναπαράσταση Πληροφορίας, Δεδομένα, Τύποι και Τιμές

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 2019-2020 | ΤΜΗΜΑ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ Τ.Ε.

Αναπαράσταση Πληροφορίας

Δυαδικά ψηφία (binary digits, bits)

- ❖ οι υπολογιστές είναι σε θέση να αναγνωρίζουν **2 διακριτές** καταστάσεις:
 1. περνά ρεύμα
 2. δεν περνά ρεύμα

το **δυαδικό ψηφίο** (binary digit ή bit)

- ❖ είναι η **μικρότερη** μονάδα μέτρησης
- ❖ **εκφράζει** αυτές τις 2 διακριτές καταστάσεις
 - ▶ τιμή **1** → περνά ρεύμα
 - ▶ τιμή **0** → δεν περνά ρεύμα

Αναπαράσταση Πληροφορίας

Κωδικοποίηση

- ❖ όλα τα στοιχεία ενός πληροφοριακού συστήματος **κωδικοποιούνται** σε bits
 - ▶ οι εντολές που εκτελούνται
 - ▶ τα δεδομένα (π.χ. κείμενο, αριθμοί, αναλογικό σήμα, εικόνες και video)

επομένως, η **κωδικοποίηση** των δεδομένων:

- ▶ βασίζεται στο δυαδικό σύστημα και χρησιμοποιεί **δυαδικούς αριθμούς** (→ **δυαδική αναπαράσταση**)
- ▶ συνιστά τρόπο **αναπαράστασης** των δεδομένων στους υπολογιστές (**ψηφιακά δεδομένα**)
- ▶ λαμβάνει υπόψιν της το **είδος** των δεδομένων που πρόκειται να αναπαρασταθούν
- ▶ αφιερώνει **συγκεκριμένο** αριθμό από bits για κάθε στοιχείο των δεδομένων που πρόκειται να αναπαραστήσει

Κωδικοποίηση

1^ο Παράδειγμα

? πόσα bits απαιτούνται για τα σημεία του ορίζοντα;

✍ βορράς, νότος, ανατολή, δύση

▶ απαιτούνται **4 διακριτές** καταστάσεις

❖ με 1 bit

▶ 1^η κατάσταση: 0

▶ 2^η κατάσταση: 1

✘ μπορούν να αναπαραστηθούν **2 καταστάσεις** συνολικά → άρα, το **1 bit δεν** επαρκεί!

❖ με 2 bits

▶ 1^η κατάσταση: 00

▶ 2^η κατάσταση: 01

▶ 3^η κατάσταση: 10

▶ 4^η κατάσταση: 11

✓ μπορούν να αναπαραστηθούν **4 καταστάσεις** συνολικά → άρα, τα **2 bits επαρκούν!**

Σημείο	Κωδικοποίηση (δυναδικός αριθμός)
βορράς	00
νότος	01
ανατολή	10
δύση	11

Κωδικοποίηση

2^ο Παράδειγμα

? πόσα bits απαιτούνται για τα 24 κεφαλαία γράμματα του ελληνικού αλφάβητου;

- ▶ απαιτούνται **24 διακριτές** καταστάσεις
- ✗ με **1 bit** → έχουμε **2** διαφορετικές καταστάσεις – **δεν** επαρκούν!
- ✗ με **2 bits** → έχουμε **4** διαφορετικές καταστάσεις – **δεν** επαρκούν!
- ✗ με **3 bits** → έχουμε **8** διαφορετικές καταστάσεις – **δεν** επαρκούν!
- ✗ με **4 bits** → έχουμε **16** διαφορετικές καταστάσεις – **δεν** επαρκούν!
- ✓ με **5 bits** → έχουμε **32** διαφορετικές καταστάσεις – **επαρκούν**
 - ▶ μάλιστα, περισσεύουν 8 καταστάσεις

✍ κάθε κωδική ακολουθία **πρέπει** να περιγράφει μόνο ένα γράμμα

✍ η επιλογή της κωδικής ακολουθίας (από bits) κάθε γράμματος **δεν είναι μοναδική**, π.χ. αντί για 00000, η κωδικοποίηση του 'Α' θα μπορούσε να είναι: 10000 ή 01000 ή ...

Γράμμα	Κωδικοποίηση (δυναδικός αριθμός)
Α	00000
Β	00001
Γ	00010
Δ	00011
...	...
Ψ	10110
Ω	10111

Κωδικοποίηση

- ? πόσα bits απαιτούνται;
 - ✍ με k bits μπορούμε ν' αναπαραστήσουμε $N=2^k$ διαφορετικές καταστάσεις (και τότε προφανώς ισχύει $k=\log_2 N$)
- ❖ υπάρχουν πολλές **διαφορετικές** κωδικοποιήσεις για τα ίδια στοιχεία, αρκεί σε κάθε κωδικοποίηση:
 - ▶ μία κωδική ακολουθία να περιγράφει **ένα (και μόνο ένα)** στοιχείο των δεδομένων
 - ▶ (ισοδύναμα) κάθε στοιχείο να έχει **μία και μόνο μία** κωδική ακολουθία
 - ▶ αυτό δεν ισχύει πάντα
- ❖ για κάθε τύπο δεδομένων έχουν προταθεί **πρότυπα** κωδικοποίησης
 - ▶ για **χαρακτήρες**: **ASCII**, **ISO** και **UNICODE**
 - ▶ για την αναπαράσταση **προσημασμένων** (θετικών ή αρνητικών) **αριθμών**: **πρόσημο και μέτρο**, **συμπλήρωμα ως προς 1**, **συμπλήρωμα ως προς 2**

Αναπαράσταση Κειμένου

- ❖ αφορά:
 - ▶ **χαρακτήρες** που μπορούν να **εκτυπωθούν**:
A-Z, a-z, 0-9, !, @, #, \$, %, ^, &, *, (,), _, -, +, /
 - ▶ **χαρακτήρες ελέγχου** (που δεν εκτυπώνονται):
αλλαγή γραμμής, <enter>, <backspace>
- ❖ σε κάθε **κωδικοποίηση** χρησιμοποιείται ένας **συγκεκριμένος αριθμός** από bits
 - ▶ ανάλογα με τον **αριθμό** των χαρακτήρων που πρόκειται να αναπαρασταθούν
- ❖ σε κάθε **χαρακτήρα** αντιστοιχεί **ένας** συγκεκριμένος συνδυασμός από bits
 - ▶ δηλαδή ένας **δυναδικός αριθμός**
- ❖ υπάρχουν πολλές αναπαραστάσεις κειμένου
 - ▶ οι πιο **γνωστές**: **ASCII, ISO & UNICODE**

Αναπαράσταση Κειμένου

Κωδικοποίηση κατά ASCII

American standard Code for Information Interchange, ASCII

- ❖ το πρώτο **κοινό** πρότυπο αναπαράστασης χαρακτήρων κειμένου που χρησιμοποιήθηκε από **όλους** τους κατασκευαστές υπολογιστών
 - ▶ χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά το 1963 και ευρέως από το 1968 και μετά
- ❖ έχει **επικρατήσει** σαν πρότυπο κωδικοποίησης αρχείων κειμένου
- ❖ χρησιμοποιεί **7** bits για την **κωδικοποίηση** και ένα **όγδοο** bit για λόγους **έλεγχου** στη μετάδοση των bits
 - ▶ άρα, υπάρχουν **128** (2^7) διαφορετικοί συνδυασμοί των 7 bits
 - ✍ οι **υπόλοιποι 128** ($2^8 = 256$ συνολικά) συνδυασμοί χρησιμοποιήθηκαν **αργότερα** για **ειδικούς** γραφικούς χαρακτήρες ή για χαρακτήρες **άλλων αλφάβητων**
 - ▶ από τον **ISO** (International Standardization Organization - Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης)

ASCII TABLE

Decimal	Hex	Char	Decimal	Hex	Char	Decimal	Hex	Char	Decimal	Hex	Char
0	0	[NULL]	32	20	[SPACE]	64	40	@	96	60	`
1	1	[START OF HEADING]	33	21	!	65	41	A	97	61	a
2	2	[START OF TEXT]	34	22	"	66	42	B	98	62	b
3	3	[END OF TEXT]	35	23	#	67	43	C	99	63	c
4	4	[END OF TRANSMISSION]	36	24	\$	68	44	D	100	64	d
5	5	[ENQUIRY]	37	25	%	69	45	E	101	65	e
6	6	[ACKNOWLEDGE]	38	26	&	70	46	F	102	66	f
7	7	[BELL]	39	27	'	71	47	G	103	67	g
8	8	[BACKSPACE]	40	28	(72	48	H	104	68	h
9	9	[HORIZONTAL TAB]	41	29)	73	49	I	105	69	i
10	A	[LINE FEED]	42	2A	*	74	4A	J	106	6A	j
11	B	[VERTICAL TAB]	43	2B	+	75	4B	K	107	6B	k
12	C	[FORM FEED]	44	2C	,	76	4C	L	108	6C	l
13	D	[CARRIAGE RETURN]	45	2D	-	77	4D	M	109	6D	m
14	E	[SHIFT OUT]	46	2E	.	78	4E	N	110	6E	n
15	F	[SHIFT IN]	47	2F	/	79	4F	O	111	6F	o
16	10	[DATA LINK ESCAPE]	48	30	0	80	50	P	112	70	p
17	11	[DEVICE CONTROL 1]	49	31	1	81	51	Q	113	71	q
18	12	[DEVICE CONTROL 2]	50	32	2	82	52	R	114	72	r
19	13	[DEVICE CONTROL 3]	51	33	3	83	53	S	115	73	s
20	14	[DEVICE CONTROL 4]	52	34	4	84	54	T	116	74	t
21	15	[NEGATIVE ACKNOWLEDGE]	53	35	5	85	55	U	117	75	u
22	16	[SYNCHRONOUS IDLE]	54	36	6	86	56	V	118	76	v
23	17	[ENG OF TRANS. BLOCK]	55	37	7	87	57	W	119	77	w
24	18	[CANCEL]	56	38	8	88	58	X	120	78	x
25	19	[END OF MEDIUM]	57	39	9	89	59	Y	121	79	y
26	1A	[SUBSTITUTE]	58	3A	:	90	5A	Z	122	7A	z
27	1B	[ESCAPE]	59	3B	;	91	5B	[123	7B	{
28	1C	[FILE SEPARATOR]	60	3C	<	92	5C	\	124	7C	
29	1D	[GROUP SEPARATOR]	61	3D	=	93	5D]	125	7D	}
30	1E	[RECORD SEPARATOR]	62	3E	>	94	5E	^	126	7E	~
31	1F	[UNIT SEPARATOR]	63	3F	?	95	5F	_	127	7F	[DEL]

Αναπαράσταση Κειμένου

Κωδικοποίηση κατά ISO και UNICODE

- ❖ η κωδικοποίηση ASCII
 - ▶ αναπαριστά ικανοποιητικά τους λατινικούς χαρακτήρες της αγγλικής γλώσσας
 - ▶ αλλά δεν συμπεριλαμβάνει εθνικούς χαρακτήρες άλλων χωρών
- ❖ το **ISO 8859** είναι μια 8-bit επέκταση του ASCII που χρησιμοποιεί και τα 8 bits
 - ▶ για τους ελληνικούς χαρακτήρες (μονοτονικό σύστημα) υπάρχει το ISO 8859-7
- ❖ η κωδικοποίηση **UNICODE** χρησιμοποιεί 8, 16 ή και 32 bits για την αναπαράσταση χαρακτήρων (2^8 , 2^{16} και 2^{32} διαφορετικούς χαρακτήρες, αντίστοιχα)
 - ▶ το πρότυπο **UTF-8** είναι η **κυρίαρχη** κωδικοποίηση στον Παγκόσμιο Ιστό (Word Wide Web, **WWW**)

Αναπαράσταση ακεραιών αριθμών

- ❖ όλοι οι φυσικοί αριθμοί με πρόσημο και το μηδέν
 - ▶ εύρος: $-\infty \dots, -2, -1, 0, 1, 2, \dots +\infty$
- ✘ δεν υπάρχει υπολογιστικό σύστημα που να αναπαριστά όλους τους ακεραίους
 - ▶ κάθε υπολογιστικό σύστημα χρησιμοποιεί συγκεκριμένο και περιορισμένο πλήθος από bits για την αναπαράσταση των αριθμών
 - ▶ το πλήθος αυτό καθορίζει και το εύρος των τιμών των ακεραίων
- ❖ υπάρχουν διαφορετικές αναπαραστάσεις για:
 - ▶ ακεραίους χωρίς πρόσημο (μη προσημασμένοι: από 0 έως ∞)
 - ▶ ακεραίους με πρόσημο (προσημασμένοι: από $-\infty$ έως $+\infty$)

Αναπαράσταση ακεραίων αριθμών

Μη προσημασμένοι

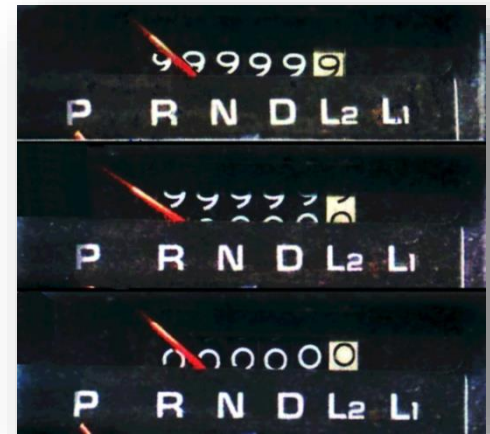
- ❖ ο αριθμός (**N**) των bits που χρησιμοποιείται για την αναπαράσταση καθορίζει και τον μεγαλύτερο αριθμό που μπορεί να αναπαρασταθεί
 - ▶ **4** bits:
 - ▶ ο μεγαλύτερος ακέραιος είναι $1111_2 = 15_{10} = 2^4 - 1$
 - ▶ εύρος: από **0** έως **15**
 - ▶ **8** bits:
 - ▶ ο μεγαλύτερος ακέραιος είναι $11111111_2 = 255_{10} = 2^8 - 1$
 - ▶ εύρος: από **0** έως **255**
 - ▶ γενικά, για **N** bits το εύρος των τιμών που έχουμε για ακεραίους χωρίς πρόσημο είναι: από **0** έως **$2^N - 1$**
- ☞ για να αποθηκευτεί σε υπολογιστή ένας μη προσημασμένος ακέραιος αριθμός απλά **μετατρέπεται στο δυαδικό σύστημα**

Αναπαράσταση ακεραίων αριθμών

Μη προσημασμένοι - Παραδείγματα

έστω **N** ο αριθμός των bits που χρησιμοποιείται για την αναπαράσταση

- ✓ αν **N** = 8 → ο αριθμός 12_{10} (1100_2) αποθηκεύεται ως: **00001100**
- ✓ αν **N** = 16 → ο αριθμός 12_{10} (1100_2) αποθηκεύεται ως: **0000000000001100**
- ✗ αν **N** = 8 → ο αριθμός 26_{10} (100000100_2) δε μπορεί να αποθηκευτεί
 - ? αν προσπαθήσουμε να τον αποθηκεύσουμε σε 8 bits;
 - 👉 θα αποθηκευτεί **0000100**, δηλαδή ο αριθμός 4_{10} (100_2)
 - 👉 έχουμε το φαινόμενο της **υπερχείλισης** (overflow) → οδηγεί σε **απώλεια** πληροφορίας
- ✓ αν **N** = 16 → ο αριθμός 26_{10} (100000100_2) αποθηκεύεται ως: **0000000100000100**
- ✓ αν **N** = 32 → ο αριθμός 26_{10} (100000100_2) αποθηκεύεται ως: **000000000000000000000000100000100**



Αναπαράσταση ακεραίων αριθμών

Προσημασμένοι

- ❖ αφιερώνεται **ένα** bit για την ένδειξη του **πρόσημου** του ακεραίου:
 - ▶ **0** → θετικός
 - ▶ **1** → αρνητικός
- ❖ τα **υπόλοιπα** bits χρησιμοποιούνται για την αναπαράσταση του **μέτρου** του ακεραίου (απόλυτη τιμή)
 - ✍ με **ένα** bit **λιγότερο** (αυτό του πρόσημου) το εύρος των αριθμών **υποδιπλασιάζεται**
- ❖ στις **κωδικοποιήσεις** που θα εξετάσουμε στη συνέχεια αλλάξει **μόνο** ο τρόπος αναπαράστασης των **αρνητικών** αριθμών
(η αναπαράσταση των **θετικών** ακεραίων είναι η **ίδια**)

1. **πρόσημο και μέτρο**

2.

συμπλήρωμα ως προς 1

3.

συμπλήρωμα ως προς 2

Δυαδική Αναπαράσταση

- ❖ δυαδική αναπαράσταση (με κατεύθυνση από αριστερά προς τα δεξιά)
 - ▶ το **πρώτο** ψηφίο είναι το **περισσότερο σημαντικό ψηφίο** (Most Significant Bit – MSB)
 - ▶ το **τελευταίο** ψηφίο είναι το **λιγότερο σημαντικό ψηφίο** (Least Significant Bit - LSB)

Χρησιμοποιείται για την ένδειξη του προσήμου



Αναπαράσταση ακεραίων αριθμών

Προσημασμένοι - Κωδικοποίηση **πρόσημο και μέτρο**

❖ το πιο σημαντικό bit (**MSB**) χρησιμοποιείται για την ένδειξη του πρόσημου

❖ τα εναπομείναντα ψηφία χρησιμοποιούνται για το μέτρο του αριθμού:

• $+12_{10} \rightarrow 00001100$ (8 bits αναπαράσταση)

• $-12_{10} \rightarrow 10001100$ (8 bits αναπαράσταση)

• $+260_{10} \rightarrow 000000100000100$ (16 bits αναπαράσταση)

• $-260_{10} \rightarrow 1000000100000100$ (16 bits αναπαράσταση)

❖ έστω ότι χρησιμοποιούμε κωδικοποίηση πρόσημου-μέτρου με **N** bits

▶ ο μέγιστος προσημασμένος ακέραιος είναι:

$$011111\dots1111_2 = +(2^{N-1} - 1)_{10}$$

▶ ο ελάχιστος προσημασμένος ακέραιος είναι:

$$111111\dots1111_2 = -(2^{N-1} - 1)_{10}$$

Αναπαράσταση ακεραίων αριθμών

Προσημασμένοι - Κωδικοποίηση **πρόσημο και μέτρο** II

- ❖ έστω ότι χρησιμοποιούμε κωδικοποίηση πρόσημου-μέτρου με **N** bits,
 - ▶ το **εύρος τιμών** που έχουμε είναι: από $-(2^{(N-1)}-1)_{10}$ έως $+(2^{(N-1)}-1)_{10}$

παραδείγματα:

- ▶ με **8** bits το εύρος τιμών είναι: -2^7-1 έως $+2^7-1$ (-127 έως +127)
- ▶ με **16** bits το εύρος τιμών είναι: $-2^{15}-1$ έως $+2^{15}-1$ (-32767 έως +32767)

✍ έχουμε **δύο** αναπαραστάσεις για το **μηδέν**:

- ▶ **000...000** ($+0_{10}$) και
- ▶ **100...000** (-0_{10})

Αναπαράσταση ακεραίων αριθμών

Προσημασμένοι - Κωδικοποίηση **συμπληρώματος ως προς 1**

- ❖ (πάλι) το πιο σημαντικό bit (**MSB**) χρησιμοποιείται για την ένδειξη του πρόσημου
- ❖ για την αναπαράσταση των αρνητικών ακεραίων χρησιμοποιούμε το συμπλήρωμα ως προς 1 της δυαδικής αναπαράστασης του αριθμού
 - ▶ το συμπλήρωμα ως προς 1 ενός δυαδικού αριθμού βρίσκεται εύκολα αν αλλάξουμε
 - ▶ όλα τα ψηφία 1 σε 0 και
 - ▶ όλα τα ψηφία 0 σε 1

παραδείγματα:

- $+12_{10}$ (1100_2) \rightarrow **00001100** (8 bits αναπαράσταση)
 - ▶ όμοια με την κωδικοποίηση προσήμου και μέτρου
- -12_{10} θα παρασταθεί ως: **11110011**
 - ▶ καθώς το συμπλήρωμα ως προς 1 του (0001100_2) είναι το (1110011_2)

Αναπαράσταση ακεραίων αριθμών

Προσημασμένοι - Κωδικοποίηση **συμπληρώματος ως προς 1** ||

- ❖ έστω ότι χρησιμοποιούμε κωδικοποίηση συμπληρώματος ως προς 1 με **N** bits
 - ▶ μέγιστος προσημασμένος ακέραιος: **01111...1111** = $+(2^{(N-1)} - 1)_{10}$
 - ▶ ελάχιστος προσημασμένος ακέραιος: **10000...0000** = $-(2^{(N-1)} - 1)_{10}$
 - ▶ όπου το **0000...0000** είναι συμπλήρωμα ως προς 1 του **1111...1111**
 - ▶ το εύρος τιμών που έχουμε είναι: από $-(2^{(N-1)} - 1)_{10}$ έως $+(2^{(N-1)} - 1)_{10}$
- ✍ (και πάλι) έχουμε δύο αναπαραστάσεις για το μηδέν:
 - ▶ **000000...00000** ($+0_{10}$) και
 - ▶ **11111...11111** (-0_{10})
 - ▶ όπου το **1111...11111** είναι συμπλήρωμα ως προς 1 του **0000...00000**

Αναπαράσταση ακεραίων αριθμών

Προσημασμένοι - Κωδικοποίηση **συμπλήρωματος ως προς 2**

- ❖ (πάλι) το πιο **σημαντικό** bit (**MSB**) χρησιμοποιείται για την **ένδειξη** του πρόσημου
- ❖ για την αναπαράσταση των **αρνητικών** ακεραίων χρησιμοποιούμε το **συμπλήρωμα ως προς 2** της δυαδικής αναπαράστασης του αριθμού
 - ▶ το **συμπλήρωμα ως προς 2** ενός δυαδικού αριθμού βρίσκεται μετατρέποντας
 - ▶ όλα τα ψηφία 1 σε 0 και
 - ▶ όλα τα ψηφία 0 σε 1, και
 - ▶ στο αριθμό που προκύψει προσθέσουμε τον αριθμό 1_2

το συμπλήρωμα ως προς 1 του αριθμού

παραδείγματα:

- $+12_{10}$ (1100_2) \rightarrow **00001100** (8 bits αναπαράσταση)
 - ▶ **όμοια** με την κωδικοποίηση συμπλήρωματος ως προς 1
- -12_{10} θα παρασταθεί ως: **11110100**
 - ▶ καθώς το **συμπλήρωμα ως προς 1** του (0001100_2) είναι το (1110011_2) και
 - ▶ $(1110011_2) + (1_2) = 1110100_2$

Αναπαράσταση ακεραίων αριθμών

Προσημασμένοι - Κωδικοποίηση συμπληρώματος ως προς 2 II

- ❖ έστω ότι χρησιμοποιούμε κωδικοποίηση συμπληρώματος ως προς 2 με **N** bits
 - ▶ μέγιστος προσημασμένος ακεραίος: **01111...1111** = $+(2^{(N-1)} - 1)_{10}$
 - ▶ ελάχιστος προσημασμένος ακεραίος: **10000...0001** = $-(2^{(N-1)} - 1)_{10}$
 - ▶ όπου το **10000...0001** είναι συμπλήρωμα ως προς 2 του **11111...1111**
 - ▶ το εύρος τιμών που έχουμε είναι: από $-(2^{(N-1)} - 1)_{10}$ έως $+(2^{(N-1)} - 1)_{10}$
- ✍ έχουμε μία αναπαράσταση για το μηδέν: **000000...000000** ($+0_{10}$)
- ✍ πρόκειται για τον τρόπο αναπαράστασης ακεραίων με πρόσημο

Αναπαράσταση ακεραίων αριθμών

Κωδικοποίηση - Παράδειγμα με 4 bits

	μέτρου και προσήμου	συμπληρώματος ως προς 1	συμπληρώματος ως προς 2
7	0111	0111	0111
6	0110	0110	0110
5	0101	0101	0101
4	0100	0100	0100
3	0011	0011	0011
2	0010	0010	0010
1	0001	0001	0001
0	0000, 1000	0000, 1111	0000
-1	1001	1110	1111
-2	1010	1101	1110
-3	1011	1100	1101
-4	1100	1011	1100
-5	1101	1010	1011
-6	1110	1001	1010
-7	1111	1000	1001
-8	-	-	1000

Αναπαράσταση ακεραιών αριθμών

Κωδικοποίηση - Παράδειγμα με 8 bits

	μέτρου και προσήμου	συμπληρώματος ως προς 1	συμπληρώματος ως προς 2
127	01111111	01111111	01111111
126	01111110	01111110	01111110
...
2	00000010	00000010	00000010
1	00000001	00000001	00000001
0	00000000, 10000000	00000000, 11111111	00000000
-1	10000001	11111110	11111111
-2	10000010	11111101	11111110
...
-126	11111110	10000001	10000010
-127	11111111	10000000	10000001
-128	-	-	10000000

Δεδομένα, Τύποι και Τιμές

Δεδομένα (data)

- ❖ απαραίτητα στοιχεία ενός προγράμματος
- ❖ βασικές λειτουργίες ενός προγράμματος:
 1. αποθήκευση δεδομένων
 - ▶ απαιτείται δέσμευση χώρων στη μνήμη
 2. επεξεργασία δεδομένων και
 3. εξαγωγή αποτελεσμάτων (δηλαδή άλλα δεδομένα)
- ❖ τύποι δεδομένων
 - ▶ οι γλώσσες προγραμματισμού μας δίνουν τη δυνατότητα να δηλώσουμε κάποιους τύπους χώρων μνήμης
 - ✍ μπορούμε να φτιάξουμε και δικούς μας!
 - ▶ ονομάζονται ανάλογα με τη χρήση τους:
 - ▶ σταθερές
 - ▶ μεταβλητές

Τύποι Δεδομένων

- ❖ η αναπαράσταση δεδομένων στον υπολογιστή διαφέρει, **ανάλογα** με την επεξεργασία που θέλουμε να κάνουμε
- ❖ το **μέγεθος** της μνήμης που δεσμεύεται για κάποιο τύπο είναι **περιορισμένο**
 - ▶ άρα, οι τιμές στα δεδομένα που αναπαριστούνται σε κάθε τύπο είναι περιορισμένες
- ❖ το **εύρος** των διαφόρων τύπων δεδομένων μπορεί να είναι **διαφορετικό**
 - ▶ εξαρτάται από το μεταγλωττιστή και τον υπολογιστή

Τύποι Δεδομένων

Βασικοί & Σύνθετοι

βασικοί τύποι δεδομένων

1. χαρακτήρες (`char`)
2. ακέραιοι (`int`)
3. κινητής υποδιαστολής (`float`)

✎ υπάρχουν ακόμα:

- ▶ χαρακτηρισμός **προσήμου**: `signed` / `unsigned` (χαρακτήρες ή ακέραιοι)
- ▶ προσδιορισμός **μεγέθους**: `short`, `long` (ακέραιοι), `double` (κινητής υποδιαστολής)

σύνθετοι τύποι δεδομένων:

- ▶ πίνακες, δείκτες, ενώσεις, δομές

Τύποι Δεδομένων

Βασικοί

ο τύπος μιας μεταβλητής καθορίζει το είδος των τιμών που μπορούν να αποθηκευτούν σε αυτή

- ❖ η C παρέχει ένα σύνολο τύπων
 - ▶ ονομάζονται ενσωματωμένοι (built-in)
- ❖ οι προγραμματιστές μπορούν να ορίσουν νέους τύπους
 - ▶ ονομάζονται user-defined

ενσωματωμένοι τύποι της C

τύπος	μέγεθος (συνήθως)	περιγραφή	σταθερά
char	1 byte	χαρακτήρας	'a', 'x', '4', '\n', '\$'
int	4 bytes	ακέραιος	0, 1, 123, -6, 034, 0xa3
short int	2 bytes		
long int	4 bytes		
float	4 bytes	κινητής υποδιαστολής	1.2, 13.345, .3, -0.54, 1.2e3, .3F
double	8 bytes		

Χώροι μνήμης

Μεταβλητές - Δήλωση

- ❖ μία μεταβλητή είναι κάποια **μνήμη** που διατηρεί την **τιμή** ενός συγκεκριμένου **τύπου**
- ❖ η **δήλωση** των μεταβλητών γίνεται συνήθως στην αρχή του προγράμματος
 - ☞ κανόνας: **πριν** χρησιμοποιηθεί πρέπει να έχει **δηλωθεί!**

▶ σύνταξη:

τύπος **όνομα_μεταβλητής;**

▶ παραδείγματα:

```
int alpha;           // δήλωση ενός ακεραίου αριθμού  
float delta = 5.6;  // δήλωση και αρχικοποίηση ενός αριθμού κινητής υποδιαστολής  
char flag;          // δήλωση ενός χαρακτήρα
```

- ❖ κάθε μεταβλητή χαρακτηρίζεται από το **όνομα** της, τον **τύπο** δεδομένων και τη **διεύθυνση** της

Χώροι μνήμης

Μεταβλητές - Δέσμευση χώρου

η δήλωση μιας μεταβλητής αποτελεί:

1. τη **δέσμευση** χώρου μνήμης για τη μεταβλητή
2. την **απόδοση** του **ονόματος** της μεταβλητής σε αυτό το χώρο

παράδειγμα:

```
int a = 3;
```

ο χώρος μνήμης της μεταβλητής a

δεδομένα / εντολές

...
00000000
00000000
00000000
00000011
01000001
01010111
...

διευθύνσεις

...
10000001 ₂
10000010 ₂
10000011 ₂
10000100 ₂
10000101 ₂
10000110 ₂
...

η διεύθυνση της μεταβλητής a

Μεταβλητές

Ανάθεση τιμών

- ❖ χρησιμοποιούμε το σύμβολο ίσον ('=')
- ✍ η χρήση του συμβόλου '=' έχει διαφορετική σημασία από ότι στα μαθηματικά
 - ▶ το σύμβολο '=' ονομάζεται **τελεστής ανάθεσης** ή **εκχώρησης**
- ❖ παράδειγμα:

```
a = 52;
```

```
// ανάθεση της τιμής 52 στη μεταβλητή a
```

```
a = a + 1;
```

```
/* "αυξάνω" κατά μία μονάδα την τιμή της μεταβλητής a →  
δηλαδή η νέα τιμή της a μετά την εκτέλεση της  
συγκεκριμένης εντολής θα είναι 53! */
```

Μεταβλητές

Δήλωση και αρχικοποίηση

`int a = 123;` → `a` 123 `int`

`char c = 'H';` → `c` 'H' `char`

`double x = 1.2;` → `x` 1.2 `double`

Μεταβλητές

Αρχικοποίηση και ανάθεση

1. `int a = 1;`



a 1 `int`

// το a ξεκινάει με την τιμή 1

2. `a = 10;`



a 10 `int`

// το a παίρνει την τιμή 10

3. `int b = a;`



a 10 `int`
b 10 `int`

// το b ξεκινάει με ένα αντίγραφο της τιμής του a

4. `b = a + 5;`



a 10 `int`
b 15 `int`

// το b παίρνει την τιμή του a+5

5. `a = a + 9;`



a 19 `int`
b 15 `int`

// το a παίρνει την τιμή του a+9

Μεταβλητές

Σύνθετοι τελεστές εκχώρησης ++ και --

Αύξηση /μείωση της μεταβλητής κατά 1 μονάδα. Μπαίνουν είτε **μετά**, είτε **πριν** τη μεταβλητή

1. `int a = 1;` → a **1** int

2. `a++;` → a **2** int

3. `++a;` → a **3** int

1. `int a = 1;` → a **1** int

2. `int b = 1 + a++;` → a **2** int
b **2** int

1. `int a = 9;` → a **9** int

2. `a--;` → a **8** int

3. `--a;` → a **7** int

1. `int a = 1;` → a **1** int

2. `int b = 1 + ++a;` → a **2** int
b **3** int

a++ : πρώτα **χρησιμοποιείται στην παράσταση** και μετά αυξάνεται κατά 1 μονάδα

++a : πρώτα **αυξάνεται κατά 1 μονάδα** και μετά χρησιμοποιείται στην παράσταση

Μεταβλητές

Σύνθετοι τελεστές εκχώρησης $+=$ $-=$ $*=$ $/=$ $\%=$

Γενικά, για ένα δυαδικό τελεστή \diamond ισχύει: $a \diamond = b \Rightarrow a = a \diamond b$

Παραδείγματα

Έστω ότι $a = 11$ και $b = 4$

Αν χρησιμοποιηθεί η εντολή εκχώρησης $a = b$, τότε το a θα πάρει την τιμή 4

Αν χρησιμοποιηθεί η εντολή εκχώρησης $a += b$, τότε το a θα πάρει την τιμή 15

Αν χρησιμοποιηθεί η εντολή εκχώρησης $a -= b$, τότε το a θα πάρει την τιμή 7

Αν χρησιμοποιηθεί η εντολή εκχώρησης $a *= b$, τότε το a θα πάρει την τιμή 44

Αν χρησιμοποιηθεί η εντολή εκχώρησης $a /= b$, τότε το a θα πάρει την τιμή 2

Αν χρησιμοποιηθεί η εντολή εκχώρησης $a \%= b$, τότε το a θα πάρει την τιμή 3

Μεταβλητές

Ανάθεση τιμών II

❖ η γενική μορφή της εντολής εκχώρησης είναι:

όνομα_μεταβλητής = έκφραση;

▶ όπου:

1. αποτιμάται το δεξι μέλος της ανάθεσης (**έκφραση**) σε μία τιμή και
2. η τιμή αυτή ανατίθεται στη **μεταβλητή**

▶ η **έκφραση** μπορεί να είναι

- ▶ μια σταθερή τιμή,
- ▶ μια άλλη μεταβλητή,
- ▶ ένας μαθηματικός τύπος,
- ▶ το αποτέλεσμα κλήσης μιας συνάρτησης

✍ η **έκφραση** θα πρέπει να παράγει ένα αποτέλεσμα που να είναι **συμβατό** με τον **τύπο** της μεταβλητής

Μεταβλητές

Πολλαπλές αναθέσεις

❖ μπορούμε να κάνουμε **πολλαπλές** αναθέσεις, π.χ.

$$x = y = z = 74;$$

☞ οι αναθέσεις γίνονται από **δεξιά προς τα αριστερά**

1. δηλαδή πρώτα παίρνει την τιμή **74** η μεταβλητή **z**,
2. μετά η μεταβλητή **y** και
3. τέλος η **x**

? είναι σωστή η παρακάτω γραμμή;

$$x = y = 74 = z;$$

✘ όχι!

- ▶ θα προκύψει **σφάλμα** κατά τη μεταγλώττιση, καθώς δίνεται εντολή ανάθεση τιμής στο **74!**
 - ▶ το **74 δε** μπορεί να είναι **όνομα** μεταβλητής!

Ονόματα

(για μεταβλητές, συναρτήσεις, τύπους κλπ.)

- ❖ ένα όνομα ξεκινά με γράμμα και μπορεί να περιέχει:
 - ▶ γράμματα
 - ✍ τα πεζά και κεφαλαία γράμματα παίζουν ρόλο (είναι διαφορετικά!)
 - ▶ ψηφία
 - ▶ χαρακτήρες underscore (κάτω παύλα)
- ✖ δεν επιτρέπονται άλλοι ειδικοί χαρακτήρες όπως: #, &, *, +, -, %, οι οποίοι χρησιμοποιούνται για άλλο σκοπό
- ❖ μη ξεκινάτε ονόματα με underscore
 - ▶ π.χ. `_foo`
 - ▶ δεσμεύονται για οντότητες υλοποίησης και συστήματος
- ❖ δε μπορούν να χρησιμοποιηθούν ονόματα δεσμευμένες λέξεις της C
 - ▶ π.χ. `int`, `if`, `while`, `double`

έγκυρα
<code>x</code>
<code>num_of_elements</code>
<code>Fourier_trasnform</code>
<code>z2</code>

μη έγκυρα
<code>2x</code>
<code>time\$to\$market</code>
<code>Start menu</code>
<code>hello_!</code>

Δεσμευμένες λέξεις (keywords)

της C

DATA TYPES	STORAGE CLASSES	STATEMENTS
<code>char</code>	<code>auto</code>	<code>break</code>
<code>double</code>	<code>extern</code>	<code>case</code>
<code>enum</code>	<code>register</code>	<code>continue</code>
<code>float</code>	<code>static</code>	<code>default</code>
<code>int</code>		<code>do</code>
<code>long</code>		<code>else</code>
<code>short</code>		<code>for</code>
<code>struct</code>		<code>goto</code>
<code>union</code>		<code>if</code>
<code>unsigned</code>		<code>return</code>
<code>void</code>		<code>switch</code>
<code>sizeof</code>		<code>while</code>
<code>typedef</code>		

Όνόματα

Συμβουλές

- ❖ επιλέξτε ονόματα που **σημαίνουν** κάτι
 - ▶ θα βοηθήσουν τους **άλλους** να κατανοήσουν το πρόγραμμά σας
 - ▶ θα μπορείτε **και εσείς** μετά από μήνες να καταλάβετε τι γράφετε
- ❖ οι συντομογραφίες και τα ακρωνύμια **μπερδεύουν**
- ❖ τα **σύντομα** ονόματα έχουν σημασία μόνο όταν χρησιμοποιούνται με **συμβατικό** τρόπο
 - ▶ **x** → τοπική μεταβλητή
 - ▶ **i** → μετρητής βρόχου
- ❖ μη χρησιμοποιείται υπερβολικά μεγάλα ονόματα

επιθυμητά
<code>partial_sum</code>
<code>element_count</code>
<code>free_slots</code>

μη επιθυμητά		
<code>ps</code>	<code>titps</code>	<code>this_is_the_partial_sum</code>
<code>ec</code>	<code>tnoe</code>	<code>the_number_of_elements</code>
<code>fs</code>	<code>rfsitst</code>	<code>remaining_free_slots_in_the_symbol_table</code>

Όνόματα

Συμβουλές - Στυλ

χρησιμοποιούμε:

- ❖ **underscore** για το διαχωρισμό των λέξεων
- ❖ χρησιμοποιούμε ένα αρχικό κεφαλαίο γράμμα για τύπους που ορίζουμε εμείς

δε χρησιμοποιούμε:

- ❖ ονόματα **μόνο** με **κεφαλαία** γράμματα
 - ▶ διότι θυμίζουν σε μακροεντολές

αποφεύγουμε:

- ❖ ονόματα που μπορούν να γραφούν και να διαβαστούν με **λάθος** τρόπο

χαρακτήρες ιδιαίτερα ευάλωτοι σε σφάλματα

0	o	θ	1	l	I	i
---	---	---	---	---	---	---

επιθυμητά

partial_sum

Square

Graph

μη επιθυμητά

PARTIAL_SUM

SQUARE

GRAPH

Name

names

nameS

foo

f00

fi

f1

f1

fI

Τύποι δεδομένων

char

χρησιμοποιείται για να αποθηκεύσει:

- ▶ εκτυπώσιμους χαρακτήρες: A-Z, a-z, 0-9, !, @, #, \$, %, ^, &, *, (,), _, -, +, /
- ▶ και χαρακτήρες ελέγχου (μη εκτυπώσιμους)
 - ▶ π.χ. αλλαγή γραμμής, <enter>, <backspace>

❖ μέγεθος: 8 bits (1 byte)

❖ εύρος:

- ▶ από -128 έως 127 (με πρόσημο) ή
 - ▶ από 0 έως 255 (χωρίς πρόσημο)
- } ? γιατί;

✍ η C χειρίζεται τις μεταβλητές τύπου **char** σαν αριθμούς

- ▶ μπορείτε να κάνετε πράξεις με αυτές

Τύποι δεδομένων

char - δήλωση, αρχικοποίηση, χρήση

❖ παραδείγματα δήλωσης:

```
char ch1;
```

```
// δήλωση
```

```
unsigned char ch2;
```

```
// δήλωση
```

```
char ch3 = 'A';
```

```
// δήλωση και αρχικοποίηση
```

❖ παραδείγματα χρήσης:

```
ch = 'D';
```

```
/* ανάθεση του χαρακτήρα 'D' στη  
μεταβλητή ch */
```

```
printf("the character is: %c", ch);
```

```
/* εκτύπωνει στην οθόνη του τερματικού:  
the character is D */
```

δηλώνει την εκτύπωση
χαρακτήρα

Τύποι δεδομένων

(unsigned/signed) int, short, long

- ❖ χρησιμοποιείται για το χειρισμό **ακεραίων** αριθμών:
 1. με πρόσημο (... , -2, -1, 0, 1, 2, 3, ...) ή
 2. χωρίς πρόσημο (0, 1, 2, 3,...)

τύπος	μέγεθος (συνήθως)	περιγραφή	εύρος
<code>signed short int</code>	2 bytes	ακέραιος	-32.768 έως 32.767 ($2^{15}-1$)
<code>unsigned short int</code>			0 έως 65.535 ($2^{16}-1$)
<code>signed long int</code>	4 bytes		-2.147.483.648 έως 2.147.438.647 ($2^{31}-1$)
<code>unsigned long int</code>			0 έως 4.294.967.295 ($2^{32}-1$)

- ▶ εύρος **int**: συνήθως **ταυτίζεται** με τον **short** ή τον **long**
 - ▶ εξαρτάται από το μεταγλωττιστή
 - ✍ γενικά: **short** ≤ **int** ≤ **long**

Τύποι δεδομένων

(unsigned/signed) int, short, long - δήλωση, αρχικοποίηση, χρήση

❖ παραδείγματα δήλωσης:

```
int a; // δήλωση
short counter = 0; // δήλωση και αρχικοποίηση
long b, c; // δήλωση πολλαπλών μεταβλητών σε μία γραμμή
unsigned int num_students; // δήλωση
```

ισοδύναμα:

```
long b;
long c;
```

❖ παραδείγματα χρήσης:

```
a = 5; // ανάθεση του αριθμού 5 στη μεταβλητή a
printf("the integer is: %d", a); /* εκτύπωνει στην οθόνη του τερματικού:
the integer is 5 */
```

δηλώνει την εκτύπωση
ακεραίου αριθμού

Τύποι δεδομένων

float, double

- ❖ χρησιμοποιείται για το χειρισμό **πραγματικών** αριθμών
 - ▶ περιλαμβάνουν υποδιαστολή
 - ▶ π.χ. 34.5 ή 23.0 ή 0.987

το E ή e αναπαριστά το 10

ο αριθμός που ακολουθεί είναι η θετική ή αρνητική δύναμη του 10

τύπος	μέγεθος (συνήθως)	περιγραφή	εύρος
float	4 bytes	κινητής υποδιαστολής	1.2e-38 έως 3.4e+38
double	8 bytes		2.3e-308 έως 1.7e+308

🔗 χρησιμοποιούμε τον τύπο

- ▶ **float**: μόνο όταν η **ακρίβεια** των δεκαδικών ψηφίων **δεν** είναι τόσο σημαντική
- ▶ **double**: όταν χρειαζόμαστε **υψηλή** ακρίβεια δεκαδικών ψηφίων

Τύποι δεδομένων

float, double - δήλωση, αρχικοποίηση, χρήση

Προσοχή:

χρησιμοποιήστε την τελεία (.)
και όχι το κόμμα (,)

❖ παραδείγματα δήλωσης:

ισοδύναμα:
float tasi;
tasi = 5.3;

```
float average; // δήλωση
float tasi = 5.3; // δήλωση και αρχικοποίηση
double error_value; // δήλωση
double metrisi = 1.2052e+02; // δήλωση και αρχικοποίηση
```

❖ παραδείγματα χρήσης:

```
average = 5.0; /* ανάθεση του αριθμού 5.0 στη μεταβλητή average */
printf("the float is: %f", average); /* εκτύπωνει στην οθόνη του τερματικού: the float is 5.0 */
```

δηλώνει την εκτύπωση αριθμού
κινητής υποδιαστολής

Μεταβλητές

Ανάθεση τιμών - Παρατηρήσεις

- ❖ αν μπροστά από μία **ακέραια** τιμή υπάρχει το ψηφίο **0**, τότε αυτή η τιμή εκλαμβάνεται σαν **οκταδικός** αριθμός:

```
int a = 0100;           // το alpha είναι 64 και όχι 100
```

- ❖ αν μπροστά από μία **ακέραια** τιμή υπάρχει το **0x** ή το **0X**, τότε αυτή η τιμή ερμηνεύεται σαν **δεκαεξαδικός** αριθμός:

```
int b = 0x10;          // το beta είναι 16 και όχι 10
```

- ❖ η **τιμή** που δίνεται σε μία μεταβλητή πρέπει να **συμβαδίζει** με τον **τύπο** της μεταβλητής:

```
int a = 12.3;          // το alpha γίνεται 12 (Έμμεση μετατροπή τύπου)
```

- ❖ η **τιμή** που εκχωρείται σε μία μεταβλητή πρέπει να είναι μέσα στο **επιτρεπτό** εύρος τιμών:

```
unsigned char ch = 340; // δε γίνεται σωστή ανάθεση
```

- ❖ μπορούμε να δώσουμε **ακέραια** τιμή σε μία **float** μεταβλητή:

```
float average = 50;     // συνήθως ισοδύναμο με το: float average = 50.0;
```

(Έμμεση μετατροπή τύπου)

Μεταβλητές

Ανάθεση λάθος τιμών

- ❖ μία μεταβλητή διατηρεί τις τιμές ενός συγκεκριμένου τύπου

```
int a = 1;
```



a 1 int

// το a αρχικοποιείται με την τιμή 1

```
char *s = "ABC";
```



s "ABC" char *

// το s αρχικοποιείται με την τιμή "ABC"

τύπος για το χειρισμό
αλφαριθμητικών (string)

- ❖ δε μπορούμε να τοποθετήσουμε τιμές με το λάθος τύπο σε μία μεταβλητή

```
int a = "ABC";
```

// σφάλμα: το "ABC" δεν είναι ακέραιος

```
char *s = 1;
```

// σφάλμα: το 1 δεν είναι αλφαριθμητικό

Μεταβλητές

Μετατροπή τύπου δεδομένων

- ❖ όταν οι μεταβλητές που εμπλέκονται σε μία έκφραση είναι του ίδιου τύπου το αποτέλεσμα είναι του ίδιου τύπου
- ❖ όμως, όταν
 - ▶ κάνουμε πράξεις όπου εμπλέκονται διαφορετικού τύπου μεταβλητές ή
 - ▶ καταχωρούμε αποτελέσματα σε διαφορετικού τύπου μεταβλητές,πρέπει να είμαστε προσεκτικοί!

Μεταβλητές

Έμμεση μετατροπή τύπου

συχνά σε μία έκφραση εμπλέκονται διαφορετικού τύπου μεταβλητές ή τιμές

- ❖ τότε, ο κανόνας είναι: να μετατρέπεται ο τύπος με το μικρότερο μέγεθος στον τύπο με το μεγαλύτερο μέγεθος

- ☞ ώστε να μη χάνεται πληροφορία

- ▶ γενικά ισχύει:

`char < int < long < float < double`

- ▶ παράδειγμα:

```
int a = 10;           // η μεταβλητή a είναι ακέραιος
float d = 0.5;       // η μεταβλητή d είναι κινητής υποδιαστολής
d = a + d;           // το αποτέλεσμα της έκφρασης είναι κινητής υποδιαστολής (10.5)
```

- ❖ εκφράσεις που αναθέτουν έναν τύπο μεγαλύτερου μεγέθους σε μικρότερο (π.χ. `a = d;`)
 - ▶ συνήθως δημιουργούν μια προειδοποίηση (warning) από τον μεταγλωττιστή (compiler)
 - ▶ πρέπει να αποφεύγονται

Μεταβλητές

Πίνακες έμμεσης μετατροπής τύπων

Τύπος	char	int	long	float	double	long double
char	<i>char</i>	<i>int</i>	<i>long</i>	<i>float</i>	<i>double</i>	<i>long double</i>
int	<i>int</i>	<i>int</i>	<i>long</i>	<i>float</i>	<i>double</i>	<i>long double</i>
long	<i>long</i>	<i>long</i>	<i>long</i>	<i>float</i>	<i>double</i>	<i>long double</i>
float	<i>float</i>	<i>float</i>	<i>float</i>	<i>float</i>	<i>double</i>	<i>long double</i>
double	<i>double</i>	<i>double</i>	<i>double</i>	<i>double</i>	<i>double</i>	<i>long double</i>
long double	<i>long double</i>	<i>long double</i>	<i>long double</i>	<i>long double</i>	<i>long double</i>	<i>long double</i>

Μεταβλητές

χώρος στη μνήμη - Μετατροπή τύπου δεδομένων

	τύπος	τυπικό μέγεθος	εύρος τιμών	
ασφαλείς μετατροπές	<code>char</code>	1 byte	[-127, 127]	επισφαλείς μετατροπές
	<code>int</code>	4 bytes	[-2147483648, 2147483647]	
	<code>float</code>	4 bytes	[1.2e-38, 3.4e38]	
	<code>double</code>	8 bytes	[2.3e-308, 1.7e308]	
	<code>unsigned char</code>	1 byte	[0, 255]	
	<code>unsigned int</code>	4 bytes	[0, 4294967295]	

? Γιατί το εύρος τιμών του `float` είναι μεγαλύτερο από το εύρος τιμών του ακεραίου;

- ▶ παρατηρήστε ότι και οι δύο τύποι έχουν το ίδιο τυπικό μέγεθος

Ασφαλείς Μετατροπές

1^ο Παράδειγμα

- ❖ ασφαλής μετατροπή: δε χάνεται πληροφορία

```
1. // 1ο παράδειγμα ασφαλών μετατροπών
2.
3. #include <stdio.h>
4.
5. int main ()
6. {
7.     char c1 = 'x';           // το c1 αποκτά την τιμή 'x'
8.     int i1 = c1;            // το i1 αποκτά την τιμή 120
9.     int i2 = 'x';           // το i2 αποκτά την τιμή 120
10.    char c2 = i1;           // το c2 αποκτά την τιμή 'x'
11.    printf("%c %d %c", c1, i1, c2);
12. }
```

// ΕΚΤΥΠΩΝΕΤΑΙ: x 120 x

c1 'x' char

i1 120 int

i2 120 int

c2 'x' char

- ❖ ο χαρακτήρας 'x' είναι η τιμή 120₁₀ στο σύνολο χαρακτήρων ASCII

Μία τεχνική λεπτομέρεια

- ❖ στη μνήμη τα πάντα είναι απλά bits
- ❖ ο τύπος είναι αυτός που δίνει νόημα στα bits

bits / δυαδικό	ακέραιος (int)	χαρακτήρας (char)
01111000	120	'x'
01100001	97	'a'
01000001	65	'A'
00110000	48	'θ'

```
1. ...
2. char c = 'x';
3. printf ("%c", c); // εκτύπωσε την τιμή του χαρακτήρα c, η οποία είναι 'x'
4. int i = c;
5. printf ("%d", i); // εκτύπωσε την ακέραια τιμή του χαρακτήρα c, η οποία είναι 120
6. ...
```

☞ αυτό ισχύει και στον «αληθινό κόσμο»!

? τι σημαίνει 42; → δε γνωρίζουμε μέχρι να μάθουμε τη μονάδα μέτρησης που χρησιμοποιείται

? μέτρα; πόδια; μοίρες; βαθμοί κελσίου; το νούμερο μίας οδού;

Ασφαλείς Μετατροπές

2^ο Παράδειγμα

- ❖ ασφαλής μετατροπή: δε χάνεται πληροφορία

```
1. // 2ο παράδειγμα ασφαλών μετατροπών
2.
3. #include <stdio.h>
4.
5. main ()
6. {
7.     double d1 = 2.3;
8.     double d2 = d1 + 2;           // το 2 μετατρέπεται σε 2.0 πριν την πρόσθεση
9.     if (d1 < 0)                  // το 0 μετατρέπεται σε 0.0 πριν τη σύγκριση
10.        printf("Το d1 είναι αρνητικό");
11. }
```

- 🔗 παρατήρηση: για ένα πραγματικά **μεγάλο** ακέραιο (**int**), θα μπορούσε να έχουμε κάποια **απώλεια** ακρίβειας κατά τη μετατροπή σε **double** → επισφαλής μετατροπή

Ασφάλεια Τύπων

Καταστρατήγηση - Επισφαλής μετατροπή ή «Μετατροπές περιορισμού»

- ❖ **επισφαλής** μετατροπή: μία τιμή μπορεί να μετατραπεί (με δυναμικό τρόπο) σε μία τιμή άλλου **τύπου** που **δεν** είναι ίση με την αρχική τιμή

bits / δυαδικό	int	char
01001110 00100001	20001	
00100001	33	'!'

```
1. // Παράδειγμα επισφαλούς μετατροπής
2.
3. #include <stdio.h>
4.
5. main ()
6. {
7.     int a = 20001;
8.     char c = a;           // προσπάθησε να "συμπιέσεις" int σε char
9.     int b = c;
10.    if (a != b)
11.        printf("ωχ!: %d != %d\n", a, b);
12.    else
13.        printf("Τρομερό! Έχουμε μεγάλους χαρακτήρες\n");
14. }
```



Μεταβλητές

Ρητή μετατροπή τύπου

- ❖ πολλές φορές κάποιος τύπος δεδομένων πρέπει να μετατραπεί σε κάποιο **άλλο** **τύπο**

✍ το κάνουμε κυρίως για την αποφυγή απωλειών κλασματικών μερών

- ❖ στη C είναι **δυνατόν** να επιβληθούν τέτοιου είδους μετατροπές

☞ αυτό γίνεται βάζοντας τον **τύπο** δεδομένων μέσα σε **παρενθέσεις** μπροστά από τη **μεταβλητή** (που έχει δηλωθεί με διαφορετικό τύπο)

▶ παράδειγμα:

```
int a;
```

```
(float) a;           // μετατρέπει την τιμή της a σε float
```

Μεταβλητές

Ρητή μετατροπή τύπου - Παράδειγμα

```
1. // Το πρόγραμμα εκτυπώνει το λόγο δύο ακεραίων στο παράθυρο του τερματικού
2. #include <stdio.h>
3.
4. main()
5. {
6.     int x = 32;
7.     int y = 10;
8.     float division;
9.     division = x / (float)y;
10.    printf ("Result = %f\n", division);
11. }
```

- ❖ μετατροπή τύπου (type casting)
 - ▶ **(float) y** → μετατρέπει την τιμή της μεταβλητής **y** σε **float**
 - ▶ αν δε γίνει η μετατροπή: η διαίρεση μεταξύ ακεραίων μας δίνει πάντα **ακέραιο**
 - ▶ π.χ. το **32/10** δίνει αποτέλεσμα **3** και όχι **3.2!** (ενώ **32/(float)10** → **3.2**)

Τύποι δεδομένων

ο τύπος char είναι int

```
1. ...  
2. char c = 'x';  
3. printf ("%c ", c); // εκτύπωσε την τιμή του χαρακτήρα c, δηλαδή το 'x'  
4. printf ("%d\n", c); // εκτύπωσε την ακέραια τιμή του χαρακτήρα c, η οποία είναι 120  
5. ...
```

```
1. ...  
2. int i = 120;  
3. printf ("%c ", i); // εκτύπωσε τον χαρακτήρα του ακεραίου i, ο οποίος είναι 'x'  
4. printf ("%d \n ", i); // εκτύπωσε την (ακέραια) τιμή του i, δηλαδή το 120  
5. ...
```

► το αποτέλεσμα και των δύο προγραμμάτων είναι: **x 120**

Τύποι δεδομένων

ο τελεστής sizeof()

- ❖ το μέγεθος των διαφόρων τύπων δεδομένων εξαρτάται από το μεταγλωττιστή
- ❖ με τη χρήση του τελεστή **sizeof()**

✍ (που μπορεί να μοιάζει με συνάρτηση, αλλά δεν είναι)

μπορούμε να μάθουμε το μέγεθος κάθε **μεταβλητής** (και σταθεράς) ή **τύπου** δεδομένων στο μεταγλωττιστή που χρησιμοποιούμε

Τύποι δεδομένων

ο τελεστής `sizeof()` - μεταβλητής και σταθεράς

- ❖ με τη χρήση του τελεστή **`sizeof()`** μπορούμε να μάθουμε το μέγεθος κάθε **μεταβλητής** και σταθεράς στο μεταγλωττιστή που χρησιμοποιούμε

```
1. #include <stdio.h>
2.
3. main()
4. {
5.     int x = 32;
6.     double average = 5.0;
7.     printf ("%d\n", sizeof(x+average));
8. }
```



```
1. #include <stdio.h>
2.
3. main()
4. {
5.     int x = 32;
6.     double average = 5.0;
7.     double n = x + average;
8.     printf ("%d\n", sizeof(n));
9. }
```

- ✍ η **`sizeof()`** υπολογίζει το μέγεθος κάποιας **μεταβλητής** ή σταθεράς, αλλά μπορεί να πάρει σαν παραμέτρους και **τύπους** δεδομένων

Τύποι δεδομένων

ο τελεστής sizeof() - τύπου

- ❖ με τη χρήση του τελεστή **sizeof()** μπορούμε να μάθουμε το μέγεθος κάθε **ΤΥΠΟΥ** δεδομένων στο μεταγλωττιστή που χρησιμοποιούμε

```
1. #include <stdio.h>
2.
3. main()
4. {
5.     printf("Size of type char: %d bytes\n", sizeof(char));
6.     printf("Size of type int: %d bytes\n", sizeof(int));
7.     printf("Size of type short: %d bytes\n", sizeof(short));
8.     printf("Size of type long: %d bytes\n", sizeof(long));
9.     printf("Size of type unsigned char: %d bytes\n", sizeof(unsigned char));
10.    printf("Size of type unsigned int: %d bytes\n", sizeof(unsigned int));
11.    printf("Size of type float: %d bytes\n", sizeof(float));
12.    printf("Size of type double: %d bytes\n", sizeof(double));
13. }
```